

Q&A voor gemeenten

JOGG en het AZWA

Deze Q&A laat zien hoe de JOGG- en Kind naar Gezonder Gewicht-aanpak (KnGG-aanpak) passen binnen het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Handig voor gemeenten die de JOGG- en KnGG-aanpak sterk willen positioneren in hun lokale en regionale AZWA-uitwerking.

Belangrijk om te weten:

- De invulling van het AZWA moet regionaal en lokaal worden afgestemd. Deze Q&A geeft richting op basis van de huidige afspraken en [handreikingen](#), gesprekken met AZWA-partners en ervaringen uit gemeenten. Voor begeleiding op maat neem je het beste contact op met je JOGG-accounthouder of KnGG-adviseur.
- In deze Q&A gebruiken we termen zoals JOGG-aanpak, JOGG-gemeente en JOGG-regisseur. Wanneer we alleen 'JOGG' noemen, bedoelen we de stichting JOGG, waar de JOGG- en KnGG-aanpak onderdeel van zijn.

Het AZWA in het kort

Het [AZWA](#) is een landelijk akkoord tussen o.a. het ministerie van VWS, VNG, GGD GHOR Nederland, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en diverse zorg- en welzijnsorganisaties die in september 2025 is ondertekend. Het AZWA is een vervolg op het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Het doel van het AZWA is om zorg en ondersteuning toegankelijk, betaalbaar en van goede kwaliteit te houden ongeacht waar je woont, inkomen, aandoening of leeftijd. Samenwerking is hierin een belangrijk onderdeel: een betere samenwerking tussen zorg- en sociaal domein, met regionale afspraken over preventie, gezonde leefstijl en vitaal ouder worden. Voor JOGG zijn met name de hoofdstukken D5 en D6 uit het AZWA relevant.

- **D5: Versterken van de samenwerking tussen zorg- en sociaal domein**
 - Om zorgvraag te voorkomen en eerder passende hulp aan te bieden
 - De KnGG-aanpak is de praktische uitvoering van de ketenaanpak zorg en ondersteuning voor kinderen met overgewicht of obesitas. Deze wordt in dit hoofdstuk genoemd als basisfunctionaliteit op de ontwikkelagenda 1. Met de KnGG-aanpak werk je aan passende zorg en ondersteuning voor deze kinderen.
- **D6: Inrichten van basisinfrastructuur in het sociaal domein**
 - Om de afgesproken basisfunctionaliteiten (zoals de KnGG-aanpak) goed te ondersteunen.

1. Positionering van JOGG en KnGG

Wordt JOGG genoemd in het AZWA?

JOGG wordt niet letterlijk genoemd in het AZWA, maar sluit wel goed aan bij de doelen van het AZWA. Het doel van het AZWA is om de druk op de zorg te verlagen en de fysieke en mentale gezondheid van inwoners te verbeteren. Een belangrijk middel om dit doel te bereiken is het inzetten op preventie.

Wordt de KnGG-aanpak genoemd in het AZWA?

Ja. De KnGG-aanpak is de praktische uitvoering van de **ketenaanpak kinderen met overgewicht en obesitas** en staat in AZWA D5 (ontwikkelagenda 1). Hiervoor is financiering beschikbaar tot en met 2030. Oplopend van €10 miljoen in 2026 tot €35 miljoen in 2030.

Hoe sluit JOGG aan bij het AZWA?

JOGG begeleidt ruim 260 gemeenten en hun GGD'en bij het gezonder maken van de leefomgeving van de jeugd én bij het bieden van passende zorg en ondersteuning aan kinderen met overgewicht en obesitas. We helpen gemeenten de JOGG- en KnGG-aanpak te implementeren. Daarbij gaan we uit van het principe *Health in and for all Policies*. Dat betekent: gezondheid heeft een vaste plek in alles wat een gemeente doet, van onderwijs, sociaal domein tot ruimtelijke ordening. De in het AZWA gevraagde samenwerking tussen het zorg- en sociaal domein is dus een onmisbaar onderdeel in onze aanpak.

We begeleiden 78% van de gemeenten in Nederland bij het bouwen van lokale en regionale netwerken, waarmee wordt bijgedragen aan de lokale en regionale **basisinfrastructuur** die nodig is voor de uitvoering van de basisfunctionaliteiten uit het AZWA (D6). De KnGG-aanpak is binnen het AZWA benoemd als één van deze **basisfunctionaliteiten**¹ op de ontwikkelagenda 1 (D5). JOGG draagt daarmee concreet bij aan de doelstellingen van het AZWA en is als brede implementatiepartner ook gericht op het realiseren van een gezonde fysieke en mentale leefomgeving waarin meerdere gemeentelijke beleidsdomeinen samenwerken en waar beleid daadwerkelijk wordt vertaald naar de praktijk.

Hoe draagt JOGG bij aan de basisfunctionaliteiten van het AZWA?

- **Het bouwen van een sterk preventie netwerk (D6):** Met de JOGG-aanpak bouwen gemeenten een lokale infrastructuur van netwerken, regisseurs en bewezen interventies. Zo creëren gemeenten een fysieke en mentaal gezonde leefomgeving en zorgen zij voor structurele verankering van preventie in beleid. Zij bieden met deze infrastructuur ondersteuning voor de basisfunctionaliteiten in het AZWA.
- **JOGG implementeert de KnGG-aanpak (D5):** Deze aanpak staat in het AZWA omschreven als basisfunctionaliteit en zorgt voor een structurele verbinding tussen zorg- en sociaal domein zodat kinderen met overgewicht en obesitas passende zorg en ondersteuning krijgen. Door met de KnGG-aanpak aan te sluiten op de JOGG-aanpak ontstaat samenhang tussen individuele en collectieve preventie en een doorlopende lijn van preventie, vroeg signalering en passende ondersteuning en zorg voor kinderen en gezinnen.

¹ Basisfunctionaliteit = een concrete, onderbouwde en structureel georganiseerde afspraak/interventie op het snijvlak van zorg en sociaal domein, die regionaal beschikbaar is en aantoonbaar bijdraagt aan gezondheid, het verminderen van zorgvraag en het ontlasten van personeel en kosten.

Hoe draagt JOGG bij aan het versterken van de sociale basisinfrastructuur en wat is de rol van JOGG in de regionale samenwerking waar het AZWA op doelt?

JOGG draagt bij aan het versterken van de sociale basisinfrastructuur (scholen, sportverenigingen, jongerenwerk, zorg, etc.) en speelt een verbindende rol in de regio door gemeenten te ondersteunen bij het opbouwen en versterken van lokale en regionale werknetten voor preventie. Een stevige infrastructuur is essentieel om gezondheidspreventie effectief en samenhangend uit te voeren.

JOGG helpt gemeenten die infrastructuur (werknetten) te bouwen door het aanbieden van trainingen en kennis op de JOGG-Academy en de inzet van de JOGG-accounthouders, KnGG-adviseurs en adviseurs Gezonde Omgeving. We stimuleren lokale JOGG-regisseurs en beleidsmedewerkers om het voortouw te nemen in het opzetten van sterke werknetten waarin zorg, onderwijs, sport en welzijn structureel samenwerken. We leggen verbinding met bestaande structuren zoals Kansrijke Start, Gezonde School en buurtsportcoaches. Daarnaast helpen we gemeenten om gezondheid structureel te verankeren in beleid en het sociaal domein.

Het AZWA legt ook een regionaal verbindende rol bij de GGD'en. JOGG investeert al jaren in de regionale samenwerking met GGD'en door cofinanciering van JOGG-regiocoördinatoren. JOGG werkt ook samen met KnGG-regiocoördinatoren die veelal bij GGD'en zijn aangesteld. Deze regiocoördinatoren hebben een sleutelrol en verbinden lokale en regionale partijen bij de implementatie van de KnGG-aanpak.

JOGG verbindt dus lokale en regionale werknetten op het gebied van preventie, gezondheid en zorg. Ook stimuleert de KnGG-aanpak regionale samenwerking doordat afspraken over zorginkoop door zorgverzekeraars en gemeenten vaak via mandaatgemeenten worden gemaakt.

Door deze inzet wordt versnippering voorkomen, ontstaat meer samenhang tussen beleid en uitvoering, en wordt de regionale samenwerking versterkt. Daarmee draagt JOGG concreet bij aan de ambities van het AZWA om de regio's te versterken en een solide sociale basisinfrastructuur te waarborgen.

Valt de JOGG-aanpak ook onder de 'gereedchapskist'(D5) voor het laten functioneren van de basisfunctionaliteiten?

Dat verschilt per gemeente. Waar de inzet op de lokale JOGG-aanpak kleiner en meer afgebakend is, kan de JOGG-aanpak meer worden gezien als een interventie en past deze volgens ons in de gereedchapskist (D5) van het AZWA. Die gereedchapskist helpt gemeenten om de basisfunctionaliteiten goed te laten functioneren. Wanneer de JOGG-aanpak als brede integrale aanpak voor gezondheidspreventie wordt ingezet, dan doet de gereedchapskist onvoldoende recht. In dat geval draagt JOGG echt bij aan de basisinfrastructuur en past dat beter bij de rol en impact van JOGG.

Hoe ondersteunt JOGG de verbinding tussen zorg- en sociaal domein zoals het AZWA deze omschrijft?

Het bouwen van netwerken waarin zorgprofessionals en sociale partners samenwerken is een cruciaal onderdeel van zowel de JOGG- als KnGG-aanpak. Door deze netwerken aan elkaar te verbinden voorkomen we losse initiatieven en zorgen we ervoor dat interventies en aanpakken elkaar versterken. Net als JOGG is het ook een doel van het AZWA om domeinen te verbinden om bijvoorbeeld (keten)aanpakken effectief uit te kunnen voeren.

Hoe kan mijn gemeente het bestaande JOGG-netwerk benutten om AZWA doelen sneller te realiseren?

JOGG draait om DOEN en ondersteunt partijen om aan de slag te gaan met professionals en inwoners om daadwerkelijk verandering te bewerkstelligen. Geen actie om de actie, maar een aanpak met gerichte interventies die de verandering zichtbaar en voelbaar maken.

Door het bestaande JOGG-netwerk te benutten bij de inrichting van jouw lokale basisinfrastructuur:

- Bouw je voort op wat er al is – een integraal preventienetwerk
- Veranker je gezondheid in beleid én uitvoering
- Is er efficiëntere inzet van mensen en middelen
- Ontstaat samenhangend aanbod dat inwoners breed ondersteunt
- Worden gezamenlijke projecten en initiatieven door ontwikkelt

We zien ook dat gemeenten deze JOGG-netwerken inmiddels breder benutten: voor andere doelgroepen, zoals volwassenen of voor thema's als mentale gezondheid en alcohol/middelengebruik. Het lokale JOGG-netwerk ondersteunt daar de uitvoering van een bredere preventiestrategie.

Hoe draagt JOGG bij aan duurzame samenwerking en borging van preventie in beleid?

Het AZWA vraagt om een duurzame samenwerking tussen zorg- en sociaaldomein waarin preventie een stevige plek heeft. JOGG werkt met een wetenschappelijk onderbouwd impactmodel (zie bijlage) en het principe Health in and for all Policies. Dat betekent: gezondheid moet een vaste plek krijgen in álle domeinen – van het sociaal domein tot ruimtelijke ordening. JOGG zorgt voor structurele samenwerking tussen zorg- en sociaal domein via lokale netwerken (invulling van AZWA-basisinfrastructuur D6). Daarnaast helpt JOGG gemeenten om gezondheid te verankeren in beleid en uitvoering, zodat preventie niet projectmatig maar duurzaam wordt geborgd, volledig in lijn met AZWA-doelstellingen.

Hoe kan ik met mijn lokale JOGG-aanpak bijdragen aan (mentaal) Gezonde Scholen, een van de basisvoorzieningen in het AZWA?

Binnen de Regionale Preventie Infrastructuur wordt er voortgebouwd op bestaande lokale netwerken en aanpakken, waarin preventie, leefomgeving en ondersteuning samenkomen. Onderdeel hiervan is (mentale) Gezonde School. JOGG is strategisch partner van Gezonde School en beide organisaties willen bereiken dat elk kind en elke jongere in Nederland gezond (fysiek/mentaal) opgroeit. Scholen zijn bij uitstek geschikt om kinderen en jongeren te ondersteunen bij het aanleren van gezonde gewoontes en daarmee een leven lang gezondheid te bevorderen.

Daarom is het van belang om samen met de Gezonde School-adviseur op te trekken om gezamenlijk te werken aan meer (mentale) Gezonde Scholen. Laat de JOGG-beleidsmedewerker ervoor zorgen dat de schoolomgeving en de (mentale) gezondheid van leerlingen terugkomen in beleid, de Lokale Educatieve Agenda of in de opdrachtverstrekking naar de GGD. Op die manier werk je samen aan een sterke regionale basisinfrastructuur met aandacht voor mentale gezondheid.

2. Financieringsvragen

Kan een JOGG-regisseur betaald worden uit AZWA-middelen?

Ja, wij zien mogelijkheden om de functie van JOGG-regisseur te bekostigen vanuit het AZWA. De JOGG-regisseur zorgt voor een samenhangend netwerk van professionals in de wijk. Zo zorgt de preventieve aanpak van JOGG voor een stevige basisinfrastructuur waar verder op voortgebouwd kan worden en biedt het de preventieve inzet die bijvoorbeeld de KnGG-aanpak nodig heeft om succesvol te zijn. Daarmee draagt de functie bij aan de doelen van het AZWA.

Er zijn meerdere manieren om de JOGG-regisseur te financieren. In sommige gemeenten worden de uren van de regisseur rechtstreeks opgenomen in de gemeentelijke begroting. Dit is een meer structurele vorm van financiering en daarmee idealiter de beste oplossing. Daarnaast worden in verschillende gemeenten regisseurs bekostigd via de Brede Regeling Combinatiefunctionarissen (BRC). Ook de middelen vanuit GALA en IZA hebben bijgedragen aan de financiering van JOGG-regisseurs.

Kan een JOGG-regiocoördinator betaald worden uit AZWA-middelen?

Ja, wij zien mogelijkheden om de JOGG-regiocoördinator te bekostigen vanuit het AZWA. Waar de JOGG-regisseur zorgt voor de basisinfrastructuur op gemeentelijk niveau, doet de JOGG-regiocoördinator dit op regionaal niveau. Doordat de rol van JOGG-regiocoördinator vaak belegd is bij de GGD, is de regionale samenwerking met de GGD en tussen gemeenten sterker. De regionale coördinatie op de JOGG-aanpak kan ook goed belegd worden bij een coördinator die actief is voor meerdere preventie gerelateerde thema's of ketenaanpakken.

Onder D6 van het AZWA staat de coördinerende rol van de GGD op het gebied van de preventie-infrastructuur beschreven. Onder de regionale coördinatie valt de uitvoering op preventie (inclusief ketenaanpakken). De ketenaanpakken zijn een voorbeeld van hoe op regionaal niveau invulling kan worden gegeven aan het versterken of opzetten van de structuur en aan het maken van de afspraken over regie en coördinatie in de uitvoering

Dit creëert ruimte om ook de JOGG-regiocoördinator te financieren. In de werkagenda past dit onder '1. Regionale preventie-infrastructuur'.

Kan een lokale projectleider KnGG gefinancierd worden vanuit het AZWA?

Ja. De KnGG-middelen in het AZWA D5 zijn bedoeld voor implementatie en uitvoering van de aanpak. De lokale projectleider heeft hierin een sleutelrol en kan daarom gefinancierd worden vanuit het AZWA. Bovendien is er ook geld beschikbaar vanuit D6 voor het versterken van lokale teams ter ondersteuning van de verbinding van de eerste lijn met de publieke gezondheid (o.a. jeugdgezondheidszorg). De middelen uit D6 mogen ook op regionaal niveau ingezet worden voor de coördinerende rol van de GGD binnen de KnGG-aanpak.

Kan werk-/activiteitenbudget voor JOGG-aanpak van bijvoorbeeld inkoop van interventies gefinancierd worden vanuit het AZWA?

Waarschijnlijk wel, mits:

- Het bijdraagt aan de basisinfrastructuur ter ondersteuning van de basisfunctionaliteiten. Of;
- Het in de gereedschapskist past door onderbouwde impact van de interventie die ten goede komt van (één van) de ketenaanpakken.

De landelijke gereedschapskist wordt in 2026 verder uitgewerkt. De verwachting is dat deze te vullen is met lokale interventies die goed lopen en zo gefinancierd kunnen worden vanuit het AZWA.

Hoe is de verdeling van middelen uit het AZWA tussen regio en gemeenten?

De AZWA-middelen worden verdeeld volgens dezelfde verdeelsleutel als bij de Brede SPUK/Sportakkoord en de SPUK IZA. Gemeenten ontvangen het definitieve bedrag zodra de SPUK wordt gepubliceerd. Naar verwachting gebeurt dit medio 2026, waarschijnlijk in juni of begin juli. Tegelijkertijd wordt ook de bijlage met bedragen per gemeenten gepubliceerd. Deze planning is nog onder voorbehoud.

Gemeenten kunnen vooraf alvast een indicatie maken van het te ontvangen bedrag. Hiervoor kunnen zij het percentage uit de GALA- of IZA-SPUK toepassen op de nieuwe AZWA-middelen. Houd daarbij rekening met mogelijke afwijking.

De middelen voor de D5 basisfunctionaliteiten die structureel geld krijgen worden lokaal verdeeld, dus naar elke gemeente, dat geldt ook voor D6 basisinfrastructuur (excl. coördinatie gemeenten). De middelen voor de D5 basisfunctionaliteiten op de ontwikkelagenda en D6 coördinatie van gemeenten worden regionaal verdeeld, dus naar de verschillende mandaatgemeenten.

Zijn de BRC-middelen en de middelen van het Sportakkoord opgenomen in het AZWA?

Het GALA is grotendeels overgegaan in het AZWA. Sport en bewegen zijn nog steeds een belangrijk onderdeel van het AZWA. Echter, de middelen van de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) en het Sportakkoord maken geen onderdeel meer van uit van het AZWA. De specifieke gelden van de BRC en het sportakkoord zullen wellicht terecht komen in een aparte SPUK SPORT. Hierover komt meer duidelijkheid vanaf juni/juli 2026.

Wat zijn de criteria voor besteding van de middelen?

1. Werkagenda:

Een regionale werkagenda is een voorwaarde voor het ontvangen van de middelen. De werkagenda wordt opgesteld onder regie van mandaatgemeente(n) en de preferente zorgverzekeraar, in samenwerking met regionale partners. Uiteindelijk wordt de werkagenda vastgesteld door alle colleges.

2. Handvatten en handreikingen

Om regio's en gemeenten te ondersteunen bij het opstellen van de werkagenda zijn door het ministerie van VWS handvatten beschikbaar gesteld, waaronder:

- De opdracht voor het opstellen van de werkagenda;
- Een format voor de werkagenda;
- Toelichting op producten en proces

Deze vind je [hier](#).

De AZWA-handreiking voor Kind naar Gezonder Gewicht is begin juni gepubliceerd en vind je [hier](#). Verder informatie en ondersteuning vanuit JOGG voor het vullen van de regionale werkagenda volgt. Houdt [deze pagina](#) op de JOGG-Academy de komende tijd dus in de gaten.

Welke financiering komt er nog uit het GALA en hoe staat dit in verhouding tot het AZWA?

- In 2026 blijven de Brede SPUK (GALA) en SPUK IZA bestaan (met 10% korting)
- 10% van de overgebleven GALA middelen kan naar 2026 worden overgeheveld
- Door ontschotting kunnen deze middelen breder ingezet worden binnen de Brede SPUK
 - Ontschotting biedt gemeenten kansen om de middelen gericht in te zetten op lokale behoeften en prioriteiten waardoor er meer ruimte ontstaat voor maatwerk per gemeente of doelgroep. Ook maakt deze flexibiliteit het mogelijk om sneller en steviger te investeren in preventie en domein overstijgende oplossingen. Tegelijkertijd brengt ontschotting risico's met zich mee: zo kan het loslaten van oormerking ertoe leiden dat middelen minder gericht terechtkomen bij de oorspronkelijke doelgroepen of beleidsdoelen. Daarnaast vraagt de grotere bestedingsvrijheid om scherpe bestuurlijke keuzes waarbij prioritering soms complexer wordt. Zorg ervoor dat je als JOGG- en KnGG-beleidsmedewerker zo goed mogelijk betrokken wordt bij de verdeling van het budget om mede invloed uit te kunnen oefenen op de keuzes die hierin gemaakt worden.
- Vanuit AZWA en het HLO* wordt 43 miljoen extra in de Brede SPUK gestort (hiervan is 10 miljoen specifiek voor KnGG)
- Vanuit AZWA wordt ook nog 25 miljoen extra in SPUK IZA gestort voor gemeentelijke coördinatie kosten.

* Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg

Wat betekent het dat KnGG op de ontwikkelagenda 1 staat en (nog) geen basisfunctionaliteit is en wanneer is hier meer duidelijkheid over?

KnGG wordt gezien als een kansrijke aanpak die kan door ontwikkelen naar basisfunctionaliteit. Dat betekent:

- Dat er nu tijdelijke financiering is tot en met 2030
- Er in 2028 een evaluatiemoment is om te bepalen of KnGG na 2030 verder gaat als basisfunctionaliteit met structurele financiering
- De criteria, waar KnGG aan moet voldoen om in aanmerking te komen voor structurele financiering, worden verwacht in de eerste helft van 2026

Tot slot: welke kansen biedt het AZWA voor JOGG-gemeenten?

- Snelle en stevige implementatie van KnGG (D5)
- Sterke basisinfrastructuur (D6) met lokale én regionale teams en netwerken
- Minder versnippering, meer impact door efficiëntere inzet van middelen
- Gezondheidspreventie duurzaam verankerd in beleid

Bijlage

- [Impactmodel JOGG](#)